

SVOBODNA SLOVENIJA

"ESLOVENIA LIBRE"
GLASILO SLOVENCEV V JUŽNI AMERIKI

VICTOR MARTINEZ 50
Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 260254

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Nº (Štev.) 11.

Año (Leto) VI.

Buenos Aires, 1. junija (junio) 1948

VISOKO DVIGAJMO PLAMENICO NAŠIH CILJEV

Miloš Stare, predsednik Društva Slovencev je na prireditvi dne 25. maja, med drugim izvajal:

Ni slučaj, da proslavljamo stoletnico boja na Združeno Slovenijo ravno na dan 25. maja, ki je največji argentinski narodni praznik. Leta 1810, na dan 25. maja, so Argentinci dosegli svoj narodni cilj, da se na zemlji, na kateri živijo, katero obdelujejo, sami vladajo in sami postavljajo svoje zakone.

Na dan 25. maja 1810 si je argentinski narod izbral svojo prvo vlado, svojo primera junto. Tega dogodka se sleherni Argentinec spominja s ponosom in spoštovanjem. Vse te njihove proslave niso diktirane po kaki stranki ali režimu, ampak izhajajo iz iskrenega doživetja spomina na dan osvoboditve in neodvisnosti.

Če mi ta dan slavimo stoletnico svoje borbe za Združeno Slovenijo, naj bo to simboličen izraz našega globokega spoštovanja do argentinskega naroda, ki je nam protikomunističnim izgnancem dal zavetje.

Stoletnica boja na Združeno Slovenijo. Živimo v dobi, ko se v enem tednu odigra več zgodovinskih dogodkov, kot se jih je v prejšnjih stoletjih v mesecih ali letih. Malo časa je še minilo, odkar sta si stala nasproti v borbi dva giganata. V tej borbi so zginjale države in so celi narodi v nevarnosti za svoj obstoj. Pod skorjo nekakega miru pa že tli ogenj za novo borbo med azijskim komunizmom in zahodnim svetom. Ne vedmo ali bo to jutri ali v enem letu ali kasneje. Vemo le to, da bo do te borbe prišlo.

Slovenci smo najmanjši ali vsaj eden najmanjših narodov na svetu sploh. V svoji zgodovini smo dokazali, da število ni odločilno za kulturno in gospodarsko rast naroda. V taki dobi kot je ta, si narodi postavljajo svoje cilje in programme. Za nas Slovence ni nobene tako jasne in enostavne stvari kot je naš cilj in naš program. Nihče ne more najti nič novega. Kajti pred sto leti je 44 slovenskih mož pričelo plamenico, ki naj nas vodi k našemu cilju, ko so v preprostih besedah povedali: Vsi Slovenci naj se združijo v eno upravno enoto, Ljubljana pa naj bo središče te Združene Slovenije, kjer si bo slovenski narod sam postavljaj svoje postave in zakone. Ta luč, plamenica, je šla iz roda v rod. Vrstila so se imena: Bleiweis, Toman, imena pisateljev, politikov, pa preko narodnih taborov, ki so častno nosili to plamenico.

Živimo v zgodovinski dobi. Smo rod, ki je v najtežjem času prevzel to plamenico, ki jo morda prineše do cilja. Sodim, da zahtev, ki so jih postavili naši predniki pred sto leti, nam ni treba prav nič sprememnjati. Morda bi dodali le eno misel, če hočemo plamenico varno prenesti preko viharjev: Ne delajmo si sovražnikov. Spoštujmo vsakogar, ki spoštuje nas kot narod z vsemi pravicami, ki nam pripadajo. Mi ne zahtevamo od nikogar, da nosi obleko po našem kroju in prav tako pustimo vsako-

mur, da si jo kroji po svoje. To je tudi edino zdrava in trdna pot za ustvarjanje skupnih življenskih okvirov narodov.

Ne slavimo te obletnice doma v mirnih razmerah. Ta doba in razmere, v katerih smo, zahtevajo od nas mnogo

S proslavo 25. maja, največjega argentinskega narodnega praznika, so slovenski protikomunistični emigranti združili tudi proslavo stoletnice boja za Združeno Slovenijo. S tem so hoteli dati samo izraza svoji privrženosti demokratiskim idejam z željo, da bi luč svobode,

Proslava 25. maja in slovenskega praznika

ki je bila v Aržentini pričgana že pred sto leti in ki dejelo vodi k vedno novim napredkom, posvetila tudi še v one dežele, ki danes še ječe v mraku in krvi komunističnih diktatur.

Prireditev je bila v dvorani poleg župnijske cerkve pri Sv. Juliji. Udeležilo se je je okrog 500 slovenskih emigrantov, med katere je prišlo tudi več slovenskih staronaseljencev. Med sabo smo pa mogli pozdraviti tudi več uglednih argentinskih gostov, predvsem preč. g. župnika Figalla. Dvorana je bila za to priliko lepo okrašena z argentinskimi in slovenskimi zastavicami.

Ob napovednai uri je stopil na oder častni predsednik Društva Slovencev č. g. Hladnik. Najprej je pozdravil argentinske goste, zatem pa vse navzoče slovenske emigrante. Argentinskim gostom se je predvsem zahvalil za velikodušno naklonjenost, katere so pri njih deležni slovenski emigranti, zatem je pa v kastiljanščini in slovenščini spregovoril nekaj toplih besedi v spomin 138. obletnice rojstva argentinske svobode in stoletne obletnice boja za Združeno Slovenijo. Poudarjal je, da je Argentina leta 1810 dosegla svojo svobodo, Slovenci pa slave stoletnico boja za svobodo. Hvala Bogu, da je vsaj Argentina dosegla svojo neodvisnost in popolno svobodo, da je sedaj, ko se je nad našo domovino razbresnil vihar komunističnega nasilja, mogla odpreti svoj gostoljubni dom našim protikomunističnim emigrantom.

Izvajanja g. govornika so naletela na polno odobravanje vseh navzočih, ki so nato stote poslušali argentinsko narodno himno.

Predsednik Društva Slovencev g. odvetnik Miloš Stare je zatem imel daljši govor, v katerem je predvsem orisal pomen argentinskega narodnega praznika, kakor tudi spomin na stoto obletnico boja za Združeno Slovenijo in na loge, ki jih imajo slovenski emigranti, kjerkoli po svetu pač žive. Med drugim je dejal:

(Govor g. Stareta prinašamo na drugem mestu.)

Za njegova lepa in tehtna izvajanja so se vsi navzoči zahvalili g. govorniku z odobravanjem, moški oktet, pa je takoj nato pod vodstvom g. dr. Savellija odpel več slovenskih narodnih pesmi.

Naslednji govornik na proslavi je bil g. dr. Bojan Ribnikar, ki je med drugim naglašal, da je pred sto leti zgodovinsko naključe hotelo, da je peščica slovenskih mož proglašila rojstvo novega naroda, ker slovensko ljudstvo dotedaj še ni bilo narod, ampak samo narodnostna grupacija. Ideja Združene Slovenije je bila osnovna misel vsem zavednim slovenskim javnim delavcem, v začetku skoro nedosegljiv ideal, pozneje pa vedno bolj resnična stvarnost.

Dr. Ribnikar se je nato spominjal zaslужnih slovenskih mož, ki so s tem idealom v srcu dvigali slovenski narod. To so bili duhovniki, politiki, pisatelji in gospodarstveniki: Slomšek, Mahnič, Ječgič, Bleiweis, Toman, Razlag, Einspiller, Tomšič, Jurčič, Levstik, Kersnik, (Dalje na 2. strani)

LOS ESLOVENOS Y EL 25 DE MAYO

Junto a la fiesta del 25 de Mayo, festejada por toda la nación argentina como su fiesta máxima, los refugiados anticomunistas eslovenos en la Argentina festejaron el primer aniversario de la lucha por la "Slovenia Unida". Fieles a sus ideas de democracia quisieron que la luz de la libertad, progreso y prosperidad del 25 de Mayo de 1810, brillará también en su madre-patria que ahora debe sufrir bajo el terrorismo de una dictadura comunista.

El solemne acto, organizado por los refugiados eslovenos, tuvo lugar en la sala parroquial de Santa Julia, que para esta oportunidad fué decorada con banderas argentinas y eslovenas. Muchos huéspedes argentinos fueron muy aplaudidos, encabezados por el cura párroco Rev. Figallo.

El presidente honorario de la Sociedad Eslovena, Rev. Pbro. Juan Hladnik, saludó a todos los presentes especialmente a los huéspedes argentinos, a quienes agradeció por toda ayuda, prestada en tantas ocasiones a los inmigrantes eslovenos. Hablando sobre el significado de la fiesta de 25 de Mayo, subrayó que la Argentina obtuvo su independencia y libertad, pero los Eslovenos festejan el primer centenario

nario de la lucha por la libertad. Gracias a Dios la Argentina obtuvo su libertad y en el momento de la revolución comunista que destruyó a nuestra patria eslovena, la Argentina concedió abiertamente una patria y un hogar a nuestros refugiados.

Todos los presentes aplaudieron las palabras del Pbro. Juan Hladnik y después escucharon el himno de la Nación Argentina.

El presidente de la Sociedad Eslovena, abogado Milos Stare, saludó a todos con un discurso muy importante y dijo también: "No es solamente el caso, que nosotros los Eslovenos festejemos nuestra fiesta, el 25 de Mayo que es la más grande fiesta de la Nación Argentina. El 25 de Mayo la Nación Argentina se independizó, por ello, en la tierra donde viven, trabajan los Argentinos, ellos mismos gobiernan y determinan las leyes.

La Nación Argentina obtuvo en esta fecha su primer gobierno, su Primera Junta. Todo Argentino festeja este día con orgullo y respeto. Los actos en honor de esta fecha no están determinados por un partido o un régimen, pero están nutridos por los sentimientos de la libertad e independencia.

več, kakor če bi mirno živel doma v domovini. Danes je potrebno, da smo drug do drugega obzirnejši kakor kdajkoli. Danes vidis oceta ali mater, ki bi doma že uživala sadove svojega življenskega dela na rodni zemlji v krogu svojih otrok in vnukov, pa morata sama, oropana zemlje in doma ter prepogosto tudi svojih sinov in hčera, s svojimi trudnimi rokami služiti vsaj danji kruh. Danes vidis naša dekleta pri zaposlitvah, ki so daleč od njihove izobrazbe. Danes vidis inteligenca pri ročnem delu. Težko je to življenje. Ne bo pa pretežko, če bomo prevzeti medsebojnega spoštovanja in brezmejnega hotenja, da si kot resnični bratje in sestre pomagamo drug drugemu. Imamo močno vez, to je vez velike ideje, za katero smo doprinesli žrtve. Predno boš danes ali kdaj izrekel kakršnokoli besedo obsodbe ali neosnovane kritike, spomni se tega: V prvih dneh junija je obletnica deset tisoč naših žrtv. Vsi ti so žrtvovali na oltar slovenskega naroda več, kakor je ali bo kdorkoli od nas. Zavedaj se, da vedno, kadar rušiš našo

enotnost ali delaš ali govorиш kaj takega, kar ni v čast slovenskemu imenu, biješ v mrljški obraz tem našim žrtvam.

Storimo vse, da bo ime slovenskega naroda danes, ko so Slovenci raztreseni skoro po vseh kontinentih sveta, ohranil svoj sloves kot ga je imelo dosedaj.

Iz vseh izgnanskih središč po svetu pa naj slovenske roke visoko dvigajo plamenico našega cilja, ki je bila pričgana pred sto leti.

Bog naj nam da čimprej tisto uro, ko si bo slovenski narod v Ljubljani kot središču Združene Slovenije sam pisal svoje zakone in postave.

Proslava argentinskega državnega praznika

Splošni narodni proslavi 25. maja so se pridružili tudi slovenski emigranti, ki so prišli v to svobodno in svobodljubno republiko kot žrtve komunistične revolucije in diktature v domovini. V zahvalo za srečno rešitev in za prospeh nove domovine so se polnoštivalno udeležili službe bozje v cerkvi Najsvetjega Zakramenta. Prostrano lepo cerkev so napolnili do zadnjih prostorov. Službo bozjo je opravil g. Skvarča, med sveto mašo je pa imel priložnostni nagovor na emigrante g. Hladnik. Med cerkvenim opravljenim je bilo ljudsko petje. Po slovesnem Te Deum so slovenski emigranti zapeli še m o g o c n o "Povsod Boga".

(Nadaljevanje s 1. strani)

Stritar, Gregorčič, Tavčar, brata Vošnjaka, dr. Janez Krek in še neštevilni drugi. Vsi ti dobri Slovenci niso hodili po istih poteh. Pogostoma so bili celo sprti med seboj. Toda v osnovnem programu so bili enotni. Zavedali so se, da je za uresničitev velikih občenarodnih idealov v prvi vrsti potrebna narodna sloga. Vedeli so, da lahko Slovenci premagamo nesrečo majhnega števila samo s složnim in skupnim nastopom, če pozabimo na strankarske koristi, kakor sta nam po prvi osvoboditvi najlepše pokazala dr. Anton Korošec in dr. Gregor Žerjav. Danes pa je to za dosego naših stremljenj pokazal predsednik Narodnega odbora za Slovenijo dr. Miha Krek z naslednjimi besedami: „Da bomo ostali koristni, tvorni člani slovenske narodne skupnosti, bodimo predvsem dobri ljudje, iskreno složni bratje med seboj.”

Svoj govor je g. dr. Ribnikar zaključil s pozivom na vse, ki vodijo, naj bodo strpni in složni z enim namenom: „Svobodna Združena Slovenija”.

Za dr. Ribnikarjem je imel referat o temi „Evropa in Slovenci leta 1848.” g. dr. Brumen. Opisal je burne dogodke tega leta v Avstriji in ostalih evropskih državah ter poudaril glavne ideje teh revolucion, ki so se razširile med narode. Omenjal je tudi stoletnico slovenske narodne zastave.

Naslednji točki je imel g. prof. Osana, ki je na klavirju dovršeno odigral Chopinov „Nocturno” in „Valček”, kar je gdč. Mayerjeva občutno deklamirala dr. Pregljevo pesem „Bog in Slovenija”.

Urednik g. Ruda Jurčec je zatem orisal razvojno pot ideje Združene Slovenije od leta 1848. do zadnjih let ter je posebno poudarjal željo in stremljenja ter zahteve po svobodi, ki jo mora imeti narod za svoj nemoten politični, gospodarski in kulturni razvoj. Slovenski narod je dolžan zvestobo tej misli v spomin in zahvalo tistim žrtvam, ki so za njø padle in še padajo.

Moški oktet je znova odpel več slovenskih pesmi, nato pa je g. Špoh recitiral Kalinovo „Zdravico za leto 1948.”.

Uspelo prireditve je nato zaključil mešani zbor slovenskih emigrantov, ki je odpel več narodnih pesmi, med drugimi „V Gorenjsko oziram se škalnatostran”.

Občinstvo je bilo s prireditvijo zadovoljno in je izražalo samo eno željo, da bi jih bilo še več. Argentinski gostje pa kljub temu, da niso razumeli besedila posameznih pesmi, niso mogli prehvati njihove lepote.

Ob rojstvu židovske države

Letos dne 15. maja je vodstvo židovskega pokreta v Palestini oklicalo ustavnitev židovske države in istega dne so arabske vojske z vseh strani začele z vojnim pohodom proti tej novi državi; Angleži so se istega dne začeli umikati iz dežele, ki je bila od leta 1918 njihov protektorat. Pa ne bi bila smela biti; kajti Angleži so v letu 1917 v takozvani deklaraciji lorda Balfourja obljubili židom samostojno državo v Palestini, če se bodo za njih vojskovali. Po prijavi vojni židje tega niso dobili in v drugi svetovni vojni so se v vrstah angleške armade tako dobro vojskovali, da so se naučili toliko, da so napadali Angleže v Palestini in se sedaj vojskujejo s premočnimi arabskimi vojskami še dokaj žilavo za svojo novo državo.

Židje so v tej drugi svetovni vojni izgubili pet milijonov v raznih koncentracijskih taboriščih. Razumljivo je, da si žele nekje zatočišča, kjer bi se lahko umaknili tolifikom nasprotnikom. Toda država, ki so je oklicali, ni samo njihov problem; na njej že vise vse težave svetovne politike, ki so tele: 1. nikdo neve, kaj naj bi bila ta židovska država; 2. židje hočejo svoje pojme o delitvi Palestine vsiliti drugim, ne da bi jih vprašali, ali drugi njih nazore sprejemajo in 3. židovska država zamore sprožiti tak premik sil na Bližnjem vzhodu, da se lahko tam porodi mnogo več, ko samo vojska med dvema sramtima strankama, židi in arabi.

Težave: Nazori židovskih voditeljev v Palestini o glavnem vprašanju, komunizmu in njegovi vlogi niso prav nič jasni. Nekatere točke židovskega programa so bolj komunistične ko pa trdne v svojih demokratskih osnovah. Mlajši elementi v židovskem pokretu so odločno za smer, ki jo zagovarja sovjetska diplomacija. Arabskih sosedov in soprebi-

valcev Palestine židovski voditelji niso nikdar vprašali za njih mnenje; v tem oziru se židje pač zanašajo na to, da bodo lahko Arabcem vsiliли svoje nazore izrabljajoč nasprotje med USA in Sovjeti ali pa trenja med angleži in USA. Zato židje tako hite, da bi uveljavili svoje načrte, predno bi prišlo do poravnave težav v sedanji mednarodni situaciji, ali pa da že pridejo z izvršenim dejstvom, če bi se sedanja napetost sprevrgla v svetovni konflikt. Če v sedanjem trenotku kdo računa na vojno prej, kakor pa bi se to naravno moglo dogoditi, tedaj mora računati na ustaljenost svojih sil in oporišč povsod tam, kjer bi mogel postati prostor poprišče novih vojnih pohodov. Če se boji med Arabci in židi ne omeje dovolj hitro in zanesljivo, tedaj bo bližnji vzhod prav lahko za nov vojni konflikt, isto, kar je bil v letu 1853, ko se je zaradi interesov v Palestini sprožila krimska vojna, ki je trajala tri leta in se je zaključila s porazom carske vojske pri Sebastopolu. USA in Anglia ne smeta tedaj ostati brez oporišč v tem delu sveta.

Pa še ena primera je s tem v zvezi zanimiva: po prvi svetovni vojni je Zveza narodov mogla skoraj deset let držati svet na takih vajetih, da ni prišlo do vojnega spopada. Šele v letu 1928 je med Bolivijo in Perujem prišlo do prvega oborožonega razračunavanja. — Nova organizacija UNO, ki ima svoj sedež v Lake Successu (New York) pa se mora, komaj tri leta po drugi svetovni vojni, (sicer ta še vedno formalno ni zaključena, ker še ni mirovnih pogodb z Nemčijo in Avstrijo), že posvečati obrambi miru v tako hudi obliku. Kar se je po prvi vojni dogodilo v desetih letih, se sedaj omejuje na komaj tri leta, kar v 20 letih, se lahko dogodi v borih šest letih in tako bi prišli na prag leta 1951.

KAJ JE NOVEGA V ARGENTINI

— Proslava 25. maja — dneva domovine. — Letos je Argentina slavila 138. obletnico proglašitve svoje svobode. Na predvečer tega praznika je bila v vladni palači slavnostna večerja, ki jo je predsednik republike general Juan Domingo Peron priredil na čast članom diplomatskega zbora. Slovesnosti so se udeležili vsi člani vlade. Na praznik dne 25. maja je bila najprej velika manifestacija šolske mladine pred palača Cabilda na Plaza de Mayo; nad 27.000 obiskovalcev šolskih zavodov se je zbral na trgu, kjer je z balkona spregovorilo več vodilnih osebnosti o pomenu praznika. — Opoldne je bil slovesen Te Deum v katedrali, ki ga je opravil sam primas Argentine kardinal Copello, udeležili so se ga pa predsednik general Juan Domingo Peron z vsemi člani vlade, člani diplomatskega zbora, poveljnik oboroženih sil in vodilni predstavniki javnega in gospodarskega ter kulturnega življenja. Po glavnih cesti Floridi na trg San Martin je bil tudi mimohod vojske in drugih oboroženih edinic. — Na večer je bila v gledališču Colon slavnostna predstava opere "Boheme", ki so se je udeležili predsednik države general Juan Domingo Peron z vsemi člani vlade in še druge vodilne osebnosti.

— Vsa Argentina in tudi inozemstvo sta proslavila ta narodni praznik in so bile v vseh večjih in manjših krajih skupne proslave in proslave po raznih zavodih in napravah. — V inozemstvu so bile proslave na vseh diplomatskih zastopstvih Argentine in so poleg argen-

tinskih kolonij prihiteli tja še zastopniki vlad in javnih ustanov, da se ob tej priliki Argentini zahvalijo za vso njevo pomoč in sodelovanje pri urejanju novih razmer v svetu.

— Glavni kolodvor v Buenos Airesu, ki se je dosedaj imenoval Retiro, bo od 4. junija naprej nosil ime General-Peron.

— Italijanska tvrdka Carlo Borsari je od argentinske vlade prejela dovoljanje, da lahko prepelje v Argentino vse naprave, vse osebje in gradivo za gradnjo poslopij cest, vodnih naprav in predorov ter mostov na Ognjeni Zemlji. To bo prvo inozemsko podjetje, ki bo prišlo v Argentino z vsem svojim gradivom, opremo in osebjem.

— Pomanjkanje deviz se zelo občutno pozna na trgu in je zato cena dolarju zelo nestalna in je v zadnjem času tudi precej narastla. Predsednik gospodarskega sveta Miranda je s tem v zvezi podal več izjav, v katerih pravi, da nikoli niti najmanj ne misli na inflacijo in da bo Argentina kmalu zopet imela toliko dolarjev, da jih bodo ljudje lahko celo hranili v svojih blagajnah. — Dokler pa Argentina ne prejme več dolarjev, bo vrlada kupovala tam, kjer bo lahko plačevala z drugim denarjem.

— Bančni uslužbenci bodo prejeli nove plače in napovedujejo, da bodo nove mezde kmalu objavljene.

Poravnajte naročnino čimprej!

Odhod dr. Janeža v misijone

V nedeljo dne 23. maja se je slovenska begunska skupnost v Buenos Airesu zbrala k lepi in prisrčni manifestaciji in slovesnosti. Spet se je manifestiralo, kako globoko pojmuje slovenska skupnost svoje poslanstvo v tujem svetu in slovesno je bilo izpričano, da nas vse skupaj veže globoka povezanost; če se kdo poslavljajo od nas, rad vsakodobi prihiti, da mu pove svoje lepe želje za bodočnost, obenem pa tudi obenem z odhajajočim ponovi vero v končno zmago našega boja.

Tak je bil okvir prireditve, ki je veljala slovesu drja Janeza Janeža, ko odhaja kot zdravnik v misijone na Kitajsko. Dasi je šele pred nekaj meseci prišel v Buenos Aires, je že mogel na svojih službenih mestih in v naših društvenih vtičništih sledove svoje delavnosti, da je bila dvorana pred kapelo po naši nedeljski sv. maši kar polna Slovencev.

Prvi je spregovoril v slovo drju Janežu p. Lado Lenček, C. M., ki je v svojem nagovoru pojasnil pomen tega velikega dogodka. Povedaril je, da se je dr. Janež tedaj odločil, da bo šel v misijone, ko je na Koroškem videl žaloigr naših fantov, ki so jih Angleži izročali Titu. Od tedaj naprej je bil dr. Janež vedno na delu, da to svojo misel uresniči, obenem pa je v naših begunskeh bolnišnicah in organizacijah pomagal Slovencem-beguncem, kjer je mogel. Naš boj proti komunizmu se ne vojuje samo na eni fronti, ampak se odločata borba žlasti na Kitajskem in sploh v Aziji, kjer milioni in milijoni čakajo na pomoč v tem boju proti poganstvu komunizma.

Za njim je spregovoril še beseda slovesa dušni pastir beguncev v Buenos Airesu g. Orehar in nato predsednik Društva Slovencev g. Miloš Stare, ki je v svojih iskrenih besedah slovesa obrazložil, kaj vse nam je dr. Janež pomenil in mu želel na novem mestu na Kitajskem v imenu nas vseh najlepše uspehe.

V imenu slovenske skupnosti je nekaj spregovorila drju Janežu gdč. Majerjeva, ki mu je izročila tudi lep šopek s slovensko trobojico.

Spregorovil je nato sam dr. Janež, ki je v nekaj klenih stavkih orisal pomen svojega odhoda, nакar je p. Lenček blagoslovil lep misijonskih križ in ga izročil odhajajočemu. — S pesmijo hvalnico se je lepa in ganljiva prireditve zaključila. — Naslednjega dne je dr. Janež s holandskim parnikom odpotoval proti Šanghaju.

PISMO Z OGNJENE ZEMLJE

Prijatelji lista nam je z naročnino poslal tudi nekaj vrstic, ki jih tu objavljamo zaradi zanimivosti. Takole nam piše: Imamo sneg in večen veter. Tudi dežja ne manjka. Pred kratkim je temometer kazal na letališču — 8°. Pravijo, da je dostikrat mraz še hujši. Hranno imamo zadost. Kolikor je hočemo. Tudi dry za peči, katere so nam pred kratkim postavili v sobe. Prej smo delali po 10 ur na dan, sedaj pa že mesec dni po 8 ur. Iskrene pozdrave vsem slovenskim emigrantom od slovenskih fantov na Ognjeni zemlji.

LJUBLJANSKI PROCES:

Vodilni komunisti v službi gestapa

Konec aprila se je v Ljubljani začel velik proces proti vodilnim komunistom in najvišjim uradnikom sedanjega komunističnega režima v Titovi Jugoslaviji. Na zatožno klap so posadili najvidnejše predstavnike komunizma; večina vseh obtožencev je že pred drugo svetovno vojno delovala in to vodilno v podtalni komunistični organizaciji in sicer skupno z glavnimi organizatorji komunizma na Slovenskem — z Borisom Kidričem in Edvardom Kardeljem. V svojem opicjem posnemanju vsega, kar se kihne in vzdihne v Moskvi, so ta proces organizirali prav tako, kakor je to delal Stalin v letih 1935 do 1938, ko je preganjal takozvane trockiste in druge sebi nevarne ljudi, da bi potlačil in opravičil neuspehe svojih potletk in svojih upravnih ukrepov. Tedanje procese je spremjal velik val "čistke" po vsej Rusiji, ker je režim rabil za svojo industrializacijo miljone in miljone delovnih sužnjev: te sužnje je režimu dovala GPU — sovjetska Obna — in teror te policije je naraščal tem bolj, čim bolj je naraščala potreba sužnjev v skladu z neuspehi v industrijalizaciji. V Titovi Jugoslaviji se tudi hudo opaža, da je petletka začela drseti v neuspeh in nikdar ni bilo v državi takega pomanjkanja vsega, kakor danes. Poleg tega mora režim v Beogradu pošiljati v Moskvo "presežke" svoje proizvodnje. Nekdo mora biti kriv pomanjkanja in nezadovoljstva. In režim je že segel po prvih: pred dnevi so listi poročali, da sta bila iz vlade odslovljena finančni minister Zujevič in Andrija Hebrang. Slednji je slovel za strokovnjaka v marxistični gospodarski teoriji. Nekaj dni nato je američka agencija United Press poročala, da sta oba izgnila v zapori in da sta najbrž že bila usmrčena zaradi tega, ker da sta glavna krivca neuspele petletke.

Vzporedno s temi dogodki pa se je začel v Ljubljani velik proces proti vo-

dilnim komunistom. Razprava je bila tokrat zopet v veliki dvorani na Taboru in sicer je obtožence sodilo armadno sodišče, ki je bilo sestavljen tako: podpolkovnik Jože Segedin, major Mirko Lokar, poročnik Grujo Curbuz, dolniki sodnik dr. Štefan Šober (bivši zdravnik v Črnomlju), zapisnikar pa je bil poročnik Stane Palčič. Tožil je javni tožilec Vlado Krivie, pomočnik njegov pa je bil dr. Viktor Damjan.

V razpravno dvorano so smeli samo tisti, ki so imeli posebne vstopnice in je torej režim izbral, kdo sme tja.

Obtoženci: Branko Diehl, dipl. filozof, glavni inspektor pri Kontrolni komisiji vlade LRS; Stane Oswald, geodetski inženir, pomočnik ministra za industrijo pri centralni vladi (torej pomočnik Borisa Kidriča), Karel Barle, inženir kemije, tajnik ekonomske komisije pri centralnem komitetu komunistične partije za Slovenijo, Janko Puffler, steklar v tovarni v Hrastniku; Martin Prester, avstrijski časnikar in dopisnik komunističnih listov v Avstriji; Boris Kranjc, inženir kemije in profesor na univerzi v Ljubljani; Milan Stepišnik, ravnatelj tovarne v Slovenski Bistrici; Vladimir Ličen, ravnatelj kemične tovarne v Medvodah; Paul Gasser, električar iz Innsbrucka; Hildegarda Hahn, zasebnica iz Dunaja; Mirko Košir, profesor na ljubljanski univerzi; Oskar Juranič, hravatske narodnosti, generalni tajnik v beograjskem zunanjem ministerstvu; Peter Corič, hravatske narodnosti, tajnik zadruge v Petrinju, Ramo Derviševič, srbske narodnosti in Jože Benegalič, steklar iz Hrastnika.

Obtožence so branili in sicer nastavljeni po službeni dolžnosti: Josip Čobal obtoženega Diehla in Coriča, dr. Fini Grossmann obtoženega Staneta Oswaldaa, Hildegardo Hahn in Jožeta Benegaliča, dr. Zdena Brejc obtožena Karla Barleta in Borisa Kranjca, Jože Ilc je branil Janka Pufflerja in Derviševiča,

dr. Vladimir Grossmann Presterla in Gasserja, dr. Vladimir Šuklje Milana Stepišnika in Oskarja Juraniča, Franc Koder pa Vladimirja Ličena in Mirka Koširja.

KAJ PRAVI OBTOŽNICA

Branko Diehl je bil ves čas vojne kot član komunistične partije agent gestapa; za časa nemške okupacije Ljubljane je bil poslan v Dachau in ko se je vrnil domov, je bil takoj pod komunističnim režimom postavljen na visoka odgovornna mesta. Marca 1946 pa se je zvezal s Presterom in mu dajal podatke za vohunsko mrežo, ki je delala v prid zahodnim državam. Kot agent tuje spionaze je prejemal tudi navodila za saboterska, diverzantska (komunistično izrazoslovje prinaša kar tako naravnost nekaj iz ruskega kriminalnega arhiva, ne da bi se potrudilo najti za to primezen slovenski izraz; najbrž še ne obstajajo taka dejanja, ki bi jih naši ljudje lahko razumeli kot diverzantska, ker pa je izraz običajen v Stalinovih procesih, mora takoj tudi v slovenska usta) dejanja. Zlasti je razkrival tujim agentom delo na Jesenicah in povzročil izgubo 170 važnih uradnih spisov. V avgustu leta 1941 je v Begunjah vstopil v službo Gestapa. V Dachau je sodeloval pri gestapovskih uničevanjih internirancev.

Stane Oswald je bil pomočnik zveznega ministra za industrijo Borisa Kidriča in je Diehlu predajal važne listine za tujo spionazo. Tudi on je leta 1941 stopil v službo gestapa in je v Dachau deloval kot gestapovski vohun, denunciant in priganjač.

Barle-Karl je v letu 1941 v Brestu v Franciji izdal gsetapu nekega borca iz španske vojne in je že tedaj stopil v službo gestapa. Ko je bil v Dachau, je tam soledoval pri uničevanju človeških življenj v raznih laboratorijsih.

Puffler Janko je bil pred drugo svetovno vojno v raznih misijah za komunistično stranko v Franciji, Španiji, so-

vjetski Rusiji, v Češkoslovaški, hkrati pa je bil v službi gestapa. Vendar je bil pod Titom imenovan za ravnatelja steklarne v Hrastniku, kjer je sabotiral in vohunil. Presterl Martin je v letu 1945 z nekim zahodnim obveščevalnim centrom na Dunaju skelnil dogovor o tem, kako vohuniti v Jugoslaviji. Kot komunistični časnikar, ki je prijazno razpoložen do Jugoslavije, je prišel v Slovenijo, kjer je obnovil zveze z bivšimi tovariši iz Dachau. V Dachau je bil v službi gestapa. — Kranjc Boris je leta 1942 v Begunjah podpisal pogodbo z gestapo, da vsopa v njeno službo. V Dachau je pritegnil k poskusni postaji, kjer so uničevali internirance še Stepišnika, Barleta, Ličena in druge. — Stepišnik Milan je leta 1947 vstopil v Slovenski Bistrici v zvezo s tujo obveščevalno službo. V aprilu 1941 je vstopil v gestapo in je do leta 1943 zanj vohunil po Jugoslaviji. Ko je nato odšel v Dachau, je tam nadaljeval z delom pri gestapu zlasti na poskusni postaji. Ko je bil pred koncem vojne iz taborišča odpuščen, je sprejel službovanje naprej in je prejeman od gestapa zato 400 mark mesečne plače. — Ličen Vladimir je bil v zvezi z agentom ing. Mirkom Pibernikom. V oktobru 1942 je Ličen v tržaških zapori podpisal pogodbo z gestapo, da bo delač zanj in je v Dachau organiziral bakteriološki zavod gestapa. Leta 1944 je postal ravnatelj tovarne kvasa v Celovcu in je tam za gestapo vohunil vse tuje državljane, ki so prišli v mesto.

Zanimive pa so navedbe obtožnice za Mirka Koširja, vidnega slovenskega komunista, ki je pred drugo vojno mnogo delal v komunistični publicistiki. On je tudi tisti, ki je pred kratkim prevedel iz ruščine za slovensko izdajo v velikih štirih knjigah Potemkinovo "Zgodovino diplomacije". Sam je prevedel prva dva dela. Sedaj pa dajejo komunisti sami o njem take podatke: Sredi januarja 1944 je Košir dezertiral iz partizanske vojske in se v Ljubljani ponudil tedanjemu voditelju nemškega kulturnega zavoda drž Slobodi, da hoče delati za gestapo; dr. Sloboda ga je povezal z vodjo nemške policije v Ljubljani držem Duško, ki ga je poslal nato na prevzgojo v Dachau. V Dachau se je priključil skupini Diehla in Stepišnika in postal kmalu vodja laboratorijskega za uničevanje. Julija 1945 ga je ljudska oblast v domovini prevzela v službo na univerzi, on pa je klevetal ljudsko oblast, kjer je mogel.

Za Oskarja Juraniča, ki je bil celo generalni tajnik v Titovem zunanjem ministrstvu, pravi obtožnica, da je bil vohun in da je bil med drugo vojno v Dachau v službi gestapa. — Tudi Corič Peter je bil gestapovec, ki je bil v glavnem v zvezi s Presterom. — Prav tako je bil gestapovec in v zvezi z Presterom Derviševič Tomo, obtoženi Benegalič Jože pa je bil le saboter in je edini v tej druščini vodilnih komunističnih nosilcev Titovega režima, ki ni bil v službi gestapa ali pa gestapovec.

KAJ SO POČELI TI KOMUNISTI V DACHAUU

Obtožnica pravi nato, da so Diehl, Stepišnik in tovariši v Dachauu gestapu služili zlasti s tem, da so uničevali internirance pri raznih kemičnih poskuših. Na razpolago za izbiro žrtev so imeli dachausko bolnišnico, ki so jo imenovali "revir". Nad bolniki so izvajali najprej silen strah in teror in če se je kdo le malo uprl, so ga že potegnili iz postelje za smrtne poskuse. Ko so bolnika privlekli v laboratorijski, so mu vbrizgavali raztopino penola ali bencina, kar je kmalu povzročilo smrt. Operacije so opravljali brez narkoze ali pa

(Dalje na 4. strani).

DVAKRAT DA, KDOR HITRO DA ZAVITKI ZA SLOVENIJO

Dostava čez Svico s sodelovanjem tamkajšnjih organizacij za pomoč

Arturo Brutter

25 de Mayo 305, Of. 655 - T. A. 32-0737

Uradne ure: 8 do 12 in od 14 do 18; ob sobotah od 10 do 13.

ZAVITEK KAVE	4½ kg najboljše surove "Santos" kave	cena m\$ n. 27.—
ZAVITEK SVINJSKE MASTI	doza zajamčeno čiste svinjske masti, netto 2100 gr.	cena m\$ n. 19.80
ZAVITEK RIŽA	4½ kg riža	cena m\$ n. 15.50
ZAVITEK SARDIN	14 doz I.a portugalskih sardin	cena m\$ n. 23.50
ZAVITEK MILA	4 kg mila	cena m\$ n. 20.—
DANSKI ZAVITEK	1 kg surovega masla	
	1 kg mesa	
	1 kg prekajene trebušne slanine	
	¼ kg sira	cena m\$ n. 40.—
ZAVITEK MOKE IN RIŽA	pol moke, pol riža,	
	5 kg bruto	cena m\$ n. 15.50
ZAVITEK TESTENIN	rezanci, oz. spageti,	
	4½ kg netto	cena m\$ n. 15.50
ZAVITEK OVSENIH KOSMICEV	4½ kg ovsenih kosmičev	
	cena m\$ n. 13.30	

KOLONIJALNI ZAVITEK	1 kg kave (doza)	
	2 lbs cacaoa	
	227 gr. Ceylon čaja	
	5 lbs kristalnega sladkorja	cena m\$ n. 25.30
MLEČNI ZAVITEK	2 dozi polnomastnega mleka	
	v prahu	
	2 dozi sladkanega kondenz. mleka	
	4 doze nesladkanega kondenz. mleka	
	1 doza smetane	cena m\$ n. 23.20
ZAVITEK ČOKOLADE	najboljša nizozemska čokolada	
	"Kwatta" v škatljah po 300 ploščic	
	2 kg netto	cena m\$ n. 22.—
ZAVITEK MAŠCOB	1 kg (doza) surovega masla	
	netto 900 gr.	
	2 kg I.a margarine	cena m\$ n. 25.50
ZAVITEK TOALETNEGA MILA	8 komadov a 105 gr.	cena m\$ n. 14.30
ZAVITEK SLADKORJA	5 kg sladkorja	cena m\$ n. 12.—

CAMBRIDGE ZAVITEK	1 kg prekajene hrbtne slanine z mesom,	
	1 kg prekajene suhe slanine,	
	1 kg (doza) svinjskega mesa v omaki,	
	1 kg (doza) surovega masla,	cena m\$ n. 43.—
ZAVITEK MOKE	5 kg pšenične moke	cena m\$ n. 13.—
ZAVITEK KAVE	3 kg surove kave	
	1 kg sladkorja	
	½ kg cacaoa	cena m\$ n. 24.30
OXFORD ZAVITEK	1 kg (doza) gnjati,	
	1 kg prekajene hrbtne slanine z mesom,	
	1 kg (doza) svinjskega mesa v omaki	
	1 kg (doza) surovega masla	cena m\$ n. 45.—
LJUDSKI ZAVITEK	4 zav. grahove moke,	
	2 zav. moke za juho,	
	3 zav. testenih za vkuho,	
	3 zav. kostanjevih kosmičev,	
	skupno 12 zav. v celoti 5 kg.	cena m\$ n. 19.80

V S E C E N E 2 0 0 / O P O V I S A N E

Za ostale zavitke zahtevajte naše popolne sezone. Navedenim cenam je treba dodati za poštino v Sloveniji po m\$ n. 3.85 za zavitek. Pri pismenih naročilih prosimo, da napišete jasno ime prejemnika in odpošiljatelja in priložite obenem poštni ček. **VSI ZAVITKI SO ZAVAROVANI.** — URADUJEMO TUDI V SLOVENŠČINI

(Nadaljevanje s 3. strani). injekcij. Na kirurgiji so operirali zdrave ljudi tako, da so povzročili njihovo smrt. Na oddelku za malarijo so uničevali zdrave internirance z malarijo. Na posebni poskusni postaji so vršili posebne poskuse s krvnim pritiskom. V posebni kabini so zrak tako razredčili, da je interniranec zaradi tega počila možganska mréna, kar je povzročilo takojšnjo smrt. Drugi poskus se je vršil z ohlajevanjem vode. Golega interniranca so izpostavili preizkuševanju z ledeno mrzlo vodo in to vodo so hladili tako dolgo, da je kri dobila tako nizko temperaturo, da je srce skoraj nehalo biti, dokler ni prenehalo biti. Še hujši je bil poskus z merjenjem krvnega pritiska. Ko je interniranec stal do prsi v mrzli vodi, so mu odprli glavno žilo na laktu in nato merili krvni pritisk naravnost iz prezane žile. Vzporedne poskuse so vršili s pektinskim aparati za strjevanje krvi. Ti poskusi, ki so se končali vsi s smrtjo, so se vršili kar na dvorišču krematorija.

Vsi ti komunisti so za to svoje sodelovanje z gestapom v Dachau uživali posebne ugodnosti. Lahko so se svobodno gibali po taborišču in Kranje je celo prejel dvakrat dovoljenje, da je šel na dopust v Celje in na Jesenice; s Stepišnikom sta pa opravila celo vrsto izletov po Bavarski.

Obsdoba

Dne 26. aprila je bila izrečena obsodba in so bili na smrt obsojeni Diehl Branko, Oswald Stane, Barle Karl, Puffler Janko, Kranje Boris, Stepišnik Milan, Ličen Vladimir, Juranič Oskar, Presterl Martin, Gasser Paul in Hahn Hildegarda. — Košir Mirko je bil pa obsojen na 20 let ječe; na več let ječe so bili obsojeni še ostali obtoženci.

Zanimiv je slučaj Mirka Koširja, ki je bil obsojen na zaporno kazen. Pred zaključkom procesa pa je ravno on poleg Presterla imel samoobtožni govor, ki je naravnost posnetek "slavnih" samoobtožnih govorov iz Stalinovih procesov. Miselno zaporedje je isto in celo besede so ponekod prav iste. Nazadnje je sam navdušeno bodril svoje sodnike, da naj ga hudo kaznujejo, ker je zašel v službo "kapitalističnih zverin." Toda spregledal je, ko ga je "ljudstvo" postavilo pred sodišče. Iz vsega tega se vidi, da je Košir v letu 1944 po naročilu komunistične partije dezertiral iz partizanske vojske in po naročilu partije čez Svobodo vstopil v zvezo z drjem Duscho, vodjo nemške policije v Ljubljani. Ko je leta 1945 prišel v Dachau, je moral delati tam kot nadzornik partije nad prvo skupino komunistov, ki so bili poslani tja od partije in sicer nad Diehlem, Oswaldom, Stepišnikom in drugimi. Po vrnitvi domov je Košir ponalogu partije ostal v tej skupini naprej, "zabavljal" čez režim in ob pravem času sporočil Ozni, kdaj je zadeva pripravna za proces, ki bi ga partija rabila.

Kajti med temi obsojeni (ki so bili med tem že usmrčeni) so vodilni komunisti Slovenije in najbližji tovariši Kardelja in zlasti Kidriča. Stane Oswald in Diehl sta pripadala tisti skupini "mladih" komunistov, ki je najprej poleg treh Kovačičev, Konteta, Židana in drugih začela svoje delo v prvih organizacijah Preporoda, bila nato v Orjuni in nazadnje že v letu 1925 prešla v komunizem. Tja sta pozneje prišla še Kardelj in Kidrič in iz tega kroga je potem nastalo vodstvo ilegalne komunistične partije, ki je takoj odstranilo z vodstva drja Milana Lemeža, Žorgo, Gustinčiča in Dušana Kermavnerja ter sama postala vodilna s Kidričem in Kardeljem na celu. Nekoliko starejši v tej skupini

je bil le generalni tajnik slovenske komunistične partije Tomšič, ki pa so ga Italijani obsodili na smrt in ga ustrelili — njega Kidrič in Kardelj nista rešila smrti, dasi bi bila to z zvezami, ki sta jih imela z italijanskimi okupatorji, mogla storiti; saj sta dosegla pozneje to, da so ni niti las izgubili Prežihovnemu Vorencu - Kuharju, ki je pod stražo italijanskih karabinjerjev mogel v ječi ustanoviti kar celo vodstvo vsega komunističnega početja v Ljubljani.

Zdaj je komunistično sodišče razgalo najtesnejše doselavce Kidriča in Kardelja kot ogabne gestapove in vohune ter sovražnike naroda. Če bi bilo samo to, potem je bilo škoda procesa, ker bi jih mogla Ozna vse pobiti kar po administrativni poti. (V Beogradu sta najbrž

tako padla Zujevič in Hebrang). Kakor je delal Stalin, tako delata Tito in Karidelj v Jugoslaviji. Petletka leže v neupehe in beda narašča. Nekdo mora biti krv! Kriva mora biti skupina ljudi iz vodstva, če to narekuje taktika in korist komunistične stranke. Diehl, Oswald in drugi so šli v službo gestapa po naročilu komunistične partije, kakor je pozneje prišel tja kot njihov nadzornik prof. Mirko Košir. Kajti še mnogo drugih vodilnih slovenskih komunistov je bilo v službi gestapa, da so na ta način lažje izvajali svojo komunistično revolucijo v Sloveniji; kadar bo petletka še bolj zaškrpala ali pa bo kaka druga težava režimu narekovala novo ventilacijo, tedaj bodo prišli pred sodišče še drugi. Saj jih ne manjka.

ZA 1. JUNIJ:

SLOVENIJA JE POLNA TAKIH SMRTI...

Slovenija je polna takih smrti, kot jo opisuje tale živa priča, ki živi med nami, kot Tomaž, ki se je sam z lastno roko in lastnim življenjem dotaknil te naše najbolj krvave in zevajoče rane. Tako le pričuje pod zaprisego in pred svedoiki:

"Jaz sem bil določen, da grem na morišče dne 5. julija. V resnici nas niso sodili. Tudi tega nam niso rekli, da nas vlečejo na morišče. Delali so z nami kot mesar z ovcami. Na avto, s katerim so mene peljali na morišče, so nametali še kakih 50 mož... Pripeljali so nas v neko grapo. Dva titovca sta skočila na avto, ter nas bolj z gorjačami kakor pa z rokami spehala dol, da smo popadali po tleh na obraze. Ob avtomobilu pa so stali še drugi partizani s svetilkami v rokah. V drugi roki pa je imel vsak gorjačo ali kako drugo podobno stvar. Začelo se je zopet pretepanje do krvi. V bližini sem opazil kup čevljev. Takoj sem se zavedel, da so to čevljii pomorjenih tovarišev, v kolikor so še kateremu ostali. Res so nas nato slekli, da nam je ostalo samo nekaj spodnje obleke. Po deset in deset so nas nato vodili bose in na pol nage na neki hrib. Mislim, da smo se vlekli tja kake pol ure. Že med potjo sem čul strele. Na vrhu

hriba so nas postavili pred neko jamo po dva in dva, vsako dvojico razvezali in takoj ustrelili. Jaz sem bil samo obstreljen — brazda na obrazu se mi še pozna — toda nezaves ten sem se tudi jaz zvrnil v jamo. Po vsej verjetnosti pa sem se moral kmalu zdubiti iz nezavesti, ker sem ležal še na vrhu drugih mrtic in ranjencev. Mislim, da je to moralno biti okrog ene po noči. Streljanje je potem trajalo se do svita in za menoj jih je padlo v jamo — po moji sodbi — se kakih dve sto. Koliko jih je pa ležalo pod meno, ne morem reči. Mnogi so padli živi v jamo in so kar prosili v tej zmedenosti za milostni strel. Toda partizani so odgovarjali z roganjem: "Bos že crnila, bela svinja!" in podobno. Vsi ti ranjenci so potem iz krvaveli inkolikor jaz vem, se tedaj iz te jame ni rešil razen mene nihče... Ob bellem svitu so partizani spustili vjamo se tri rafale iz brzostrel. Nato so odšli. Jane nisu zasuli... in jaz sem se rešil iz nje..."

Takih pričevanj, danih na uradni zapisnik v letu 1945, imamo še več, in več prič hodi med nami kot Lazarji, vstali iz množičnih grobov, iz slovenskih katynskih jam, ki so vse izkopane in napolnjene na isti način, po zgledih iz

učbenikov mednarodnega brezbožnega komunističnega katekizma...

Danes — za ta žalostni jubilej, ko se je začelo prazniti Vetrinje pred tremi leti — naj bo samo ta izpoved dovolj; dovolj strašna je in resnična, da vidimo ob njej vse tiste strahotne smrti desetisočev po vojni. Ob njih pa tudi tiste deset tisoč indesetisoč, ki so bile posamič in po krutih mukah rezane in ubijane po gozdovih vsa ta leta 1941-1945, leta strahote apokaliptičnih jezdcev v rjavih in črnih srajcach in z rdečo zvezdo, vseh teh zvestih oprod Satan in žrecev Zločina. Toda Zločin se da premagati samo z žrtvijo in z Molitvijo.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Smrtna žetev. V Ribnici na Dolenjskem je umrla v visoki starosti 90 let Češarek Marija. Pokopali so jo na domačem pokopališču. V bolnišnici v Ljubljani je pa preminul dne 25. marca t. l. Gogala Miroslav, žel. uradnik v p. iz Mojstrane na Gorenjskem. K večnemu počitku so ga položili dne 27. marca pri Sv. Križu v Ljubljani.

Umli so: Rudolf Jeglič, kamnoseški mojster, Petkosig Josip, trgovec v Ljubljani; Matič Pečkaj, Vrhnika; Ivan Ježernik, obratovodja v Mariboru; Jakob Jesih, st. mesarski mojster v Ljubljani; Venceslav Vondraček, župnik na Podbrezju; Dominika Zampruti v Celju; Miroslav Tič in Rudi Debeljak, šoferja pri DASPU (nesreča); s. Filipina Tamše, prednica v Jožefišču.

Pri špopadu z Ozno je bil ubit Božož Berlot, dočim je Jaka Zakelj srečno ušel čez mejo.

Odbor za zadružništvo pri vladu v Ljubljani. — Ljubljanska vladar je imenovala naslednji odbor za zadružništvo: predsednik Janez Hribar, minister brez listnice, tajnik Jože Ingolič, člani pa so: Ivan Bernot, Milan Škerlavaj, Janko Dekleva, Stanko Goršič, inž. Danilo Jelenec, Franc Pegan.

Likvidacijo Mojškerca Franca je Ozna naprtila naslednjim: Francu Jagodicu in Marjanu Brodarju. Prvi je padel v špopadu z Ozno dne 30. aprila pri Kranjski gori, drugi pa je bil ubit ob aretaciji.

Slava in čast in spomin našim žrtvam!

+ Danes 1. junija — in ves junij — se spominjam vseh tistih tisočerih in tisočerih žrtev, ki so padle pod nasiljem treh totalitarizmov; fašističnega, nacističnega in najhujšega med njimi — komunističnega. Naši Sloveniji ni bil prizanesen niti eden med njimi: vsakega polno kupo je morala izpiti do dna. V stotoisočem gredo te žrtve zadnjih sedmih let in še jih ni konec. Slovenija je postala Kalvarija in Golgota: en sam "križev pot" in "gore mrtvaških lobanj". Nad njo na Škrlatici je razpet križ kot znamenje trpljenja in odrešenja. Na najvišjem triglavskem pogorju ga je blagoslovil škof Rožman: danes se mi zdi, da je kot križ na ogromni krsti, ki sega čez vso Slovenijo. Krvava zarja gre čez Škrlatico preden stopi sonce na Triglav... In tedaj se bo odprla krsta in nov rod bo slišal tiste svete besede: "Mladenč, rečem ti, vstani!" Nov rod rase in bo rasel in bo vstal iz krvi iztrhlih kosti vseh teh, ki se jih danes spominjam, poln njihovega hvaležnega spomina in izročil in nad njihove Jame bo postavil najlepši spomenik — molitev, romarske cerkvice, v katerih bo pel še v vekove:

Slava in čast in spomin in zahvala njim,

ki so rešili s svojo smrtno Slovenijo najtežjega barbarstva! Njih žrtev ni bila zastonj: njih krije rodovitna kot zdravo, klenih sil polno zrno, položeno v jamo, v samo srce Slovenije!

Njih vstajenje v Sloveniji bo veličastno v najvišji meri kot je bila v najvišji meri strašna njih smrt. Pred tremi leti v teh dneh junija so hodile žive procesije križevega pota na svojo Kalvarijo in legale v grob, ki jim ga je že po vojni izkopal njihov brat — morilec — Kajn! Deset tisoč jih je našlo tako smrt, kot za vse priča izmed njih, ki ji je ušel, kakor jih je ušlo morda deset in še nekaj, da bodo stali pred zgodovino kot priče najstrahotnejše morije v Sloveniji v vseh tisočletjih naše zgodovine. To so naši Davidi in Sibili tistega krvavega dne bratoreve jeze... Dies irae... katere Zločina ne izbriše iz naše zgodovine nikdar več nobeno zavijanje in nobena laž. In oče zločina in njegov izvrševavec je mednarodni komunizem, kateremu smo se v imenu krščanskega sveta uprli, pa smo našli le herojski grob in junaško izgnanstvo, ki ne toži, ker ve, zakaj mora iti njegova pot okoli sveta. Dopolnit se mora čas, da dozorijo grobovi v jamah, ki jih je Slovenija polna.

Žrtev so dali oni naši rojaki, katerih praznik je danes.

Molitev pa ostane nam!

Za vse njih pa bomo molili zlasti pri sv. maši v nedeljo dne 6. junija ob 10. uri dopoldne v kapeli na Rivadavia 6562.

Pridite — molimo!